

Sajtóanyag

A 2011. évi népszámlálást október 1. és október 31. között tartják hazánkban. A census egy meghatározott időpontra vonatkozó állapotfelvétel, és ezt a döntő pillanatot, az úgynevezett eszmei időpontot törvény jelöli ki. A népszámlálás eszmei időpontja: 2011. október 1. (szombat) 0.00 óra. A kérdőíveken szereplő válaszok mindegyikének ennek az októberi szombatnak az első pillanatában érvényes helyzetet kell tükröznie. Az az újszülött például, aki 2011. szeptember 30-án (pénteken) éjfél előtt jön világra, beleszámít az országos összeírásba. Viszont az a jövevény, aki október 1-jén (szombaton) 0 óra után születik, a 2011-es népszámlálásban még nem szerepel, őt csak a következő census alkalmából írják össze.

Sorrendben a 15.

Mai értelemben vett népszámlálást 1869 óta tartanak Magyarországon, általában 10 évenként. Az idei a 15. lesz a sorban. Az ország területén számba vesznek minden természetes személyt, azaz mindazokat a magyar állampolgárokat, akik az ország területén élnek, vagy átmenetileg külföldön tartózkodnak, de Magyarországon bejelentett lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkeznek. Ide tartoznak még az ország területén három hónapnál hosszabb ideig tartózkodó EGT állampolgárok, harmadik országok állampolgárai, és a hontalan személyek. Mivel az összeírás hivatalos elnevezése „nép- és lakásszámlálás”, az adatfelvétel során számba vesznek az ország területén minden lakást, lakott üdülőt, egyéb lakóegységet. Nem maradnak ki a közösségi éjszakai elhelyezést szolgáló intézmények sem, amelyeket „intézetek” néven foglalnak össze.

Mikorra várhatók az eredmények?

A 2011. évi népszámlálás előzetes eredményeit a Központi Statisztikai Hivatal 2012. márciusától teszi közzé, míg a részletes adatközlések 2012. júliusától várhatóak.

Újdonság: internetes adatszolgáltatás

A magyarországi népszámlálások történetében először nyílik lehetőség a kérdőívek on-line kitöltésére, de megmarad a hagyományos adatfelvételi mód is. A számlálóbiztosok minden háztartásba eljuttatnak egy azonosító kódot az összeírás első napjaiban. Aki nem a számlálóbiztossal szeretné kitölteni a kérdőívet, annak október 16-ig lesz nyitva az az internetes kapu, amin keresztül saját maga a kód használatával bejelentkezve kitöltheti a rá, illetve a családtagjaira vonatkozó kérdőíveket. Az adatbevitel során a programba beépített magyarázatok segítik a kérdések helyes megválaszolását. A kérdőívek megválaszolása háztartásonként átlagosan 25-30 percet vesz igénybe. Fontos tudnivaló, hogy a kérdőíveket háztartásonként mindenki azonos módszerrel (interneten vagy papíron önállóan kitöltheti, avagy interjú keretében) töltheti ki.

A próbaszámlálások tapasztalatai

A hazai népszámlálások történetében újdonság az önkitöltős módszer alkalmazása, azaz a kérdőívek önálló kitöltése. Ez történhet papíron vagy interneten. Az önkitöltős módszer bevezetése tette szükségessé a mostani népszámlálás többszöri tesztelését. A küszöbön álló cenzust összesen három tesztelés előzte meg, amelyeket 2008-ban, 2009-ben, illetve 2010-ben végzett el a KSH. A próbanépszámlálások során szerzett legfontosabb tapasztalatok: KSH címregisztere alkalmas az „éles” népszámlálás lebonyolításához; a lakosság körében kedvező fogadtatásra talált az önkitöltős válaszadási módszer; a kérdőívek internetes kitöltésére a legtöbben esti órákból áldoznak; az élettársi kapcsolat ma már nem tabu téma.

Adatvédelem

Nem szerepel az összeírt személyek családi és utóneve. Önkéntes a válaszadás a nemzetiségre, az anyanyelvre, a vallásra, az egészségi állapotra, a fogyatékosagra vonatkozó kérdésekre. A feltüntetett adatokat senki sem köteles okmányokkal igazolni, mert a népszámlálás felelős emberek adatközléseivel számol.

Többéves előkészítés

A Központi Statisztikai Hivatal három éven át tartó, összetett munkát fordított az összeírás megszervezésére és előkészítésére, ennek részeként összesen három próbaszámlálást bonyolított le. A népszámlálást megelőzően mintegy 5 millió címet sorolnak számlálókörzetbe. Az adatgyűjtést csaknem 40 ezer számlálóbiztos végzi, akik sorszámokkal ellátott igazolványával igazolják, hogy megbízatásuk e munkára szól.

Ki lehet számlálóbiztos?

Minden 18. életévét betöltött, cselekvőképes magyar állampolgár lehet számlálóbiztos, aki vállalja a munkával járó feltételeket (pl. oktatásban való részvétel, folyamatos munkavégzés októberben), és megfelel néhány alapkövetelménynek (pl. kommunikációs készség). Toborzásuk és alkalmazásuk a települési önkormányzat (a fővárosban a kerületi önkormányzat) jegyzője mint települési népszámlálási felelős feladata, a KSH szakmai útmutatásai alapján. Felkészítésükről a KSH gondoskodik.

Népszámlálás = világprogram

A nemzeti-, az európai uniós- és a nemzetközi intézményeknek egyaránt szükségük van megbízható információkra a népesség, valamint a lakások számáról és összetételéről. A fogalmak egységes értelmezése, az adatok összehasonlíthatósága nemzetközi igény. A 2010 körüli években elvégzett népszámlálások ezért egy világprogram részét alkotják. A földkerekség egészére nézve az ENSZ Statisztikai Bizottsága dolgozta ki az elveket és ajánlásokat, amelyeket a testület szakértői kellő előkészítést követően, a korábban keletkezett javaslatokat frissítve 2008-ban tettek közzé:

(http://unstats.un.org/unsd/demographic/sources/census/docs/P&R_Rev2.pdf)

A nagyvilág különböző részein más-más viszonyok uralkodnak. Az ENSZ regionális szervei ezekhez igazodva már az előkészítés során finomítottak az általános ajánlásokon, amelyek végül beépültek a világprogramba. Az „öreg kontinensre” vonatkozó ajánlásokon az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának és az Európai Unió statisztikai hivatalának szakértői 2005-től dolgoztak, majd további egyeztetések után véglegesítették:

http://www.unece.org/stats/publications/CES_2010_Census_Recommendations_English.pdf

Az Európai Unió tagállamaira nézve 2008-ban európai parlamenti és tanácsi rendelet született, amely meghatározza a népszámlálás során elvárt eredményeket, de nem adja meg a végrehajtás módját. A tagállamok tehát kötelesek betartani az ebben megszabott általános és egyedi minőségi követelményeket, amelyeket az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a nép- és lakásszámlálásról szóló 763/2008/EK rendelete rögzít.

A rendelet kimondja, hogy a népszámlálások eszmei időpontjainak a referenciaévként meghatározott éven, a 2011-es esztendőn belül kell lenniük.